

Uitspraak Europees hof over SGP is te abstract

Moet de partij nu ook kandidaten toelaten die een ander geloof aanhangen of de Nederlandse taal niet machtig zijn?

Sophie van Bijsterveld
bijzonder hoogleraar religie, rechtsstaat en samenleving aan de Universiteit van Tilburg; lid van de Eerste Kamer voor het CDA

Het Europees Hof voor de Rechten van de Mens in Straatsburg heeft gesproken in de SGP-zaak en de conclusie laat niets te raden over: de klacht van de SGP is met een paar korte zinnen afgewezen als kennelijk ongegrond en daarmee niet-ontvankelijk. Niet alleen dat. In het voetspoor van de Nederlandse Hoge Raad stelt het unanieme hof zelfs dat het SGP-standpunt onaanvaardbaar is. Dat standpunt houdt in dat het geen vrouwen op de eigen kieslijst plaatst vanwege de bijbel-geïnspireerde overtuiging dat het uitoefenen van gekozen politieke functies in strijd is met de roeping van de vrouw.

Zowel in de einduitkomst als de manier van argumentatie stelt het hof teleur. In de ogen van het hof is het bijna kinderlijk eenvoudig: dat het SGP-standpunt onaanvaardbaar is, vloeit volgens het hof natuurlijk voort uit het kiesrecht in combinatie met het recht op gelijke behandeling. Het hof herhaalt zichzelf in enkele eerdere uitspraken, waar het stelt dat 'democratie een fundamenteel kenmerk is van de Europese openbare orde' en dat het Europees Verdrag bedoeld was om de idealen en waarden van de democratie te bevorderen.

De redenering heeft iets van een cirkel: het belang van democratie wordt onderbouwd met een verwijzing naar het belang van democratie. Maar dát democratie belangrijk is, wordt niet bestreden. Betekent het dat alleen aan het democratisch pro-

Een vrouw demonstreert tegen het vrouwenstandpunt van de SGP.

ces mag worden meegedaan wanneer eerst een filtering van standpunten heeft plaatsgevonden? Of is het zo dat de democratie vereist dat de stemmen van uiteenlopende politieke overtuigingen gehoord mogen worden en dat via de democratie (verkiezingen) bepaald wordt welke partijen in welke sterkte en met welke gekozenen uiteindelijk in het parlement vertegenwoordigd worden?

Het Europees hof verwijst naar twee voorwaarden waaronder een politieke partij de eigen politieke doelen mag nastreven: de middelen om de doelen te bereiken, moeten rechtmatig en democratisch zijn; en de veranderingen die worden voorgesteld, moeten zelf verenigbaar zijn met de fundamentele democratische beginselen. Maar ook hier wordt het begrip democratie toegelicht met een verwijzing naar de democratie.

Ook blijft de redenering weer abstract. Het hof gaat in het geheel niet na wat dit in het geval van de SGP betekent.

Het hof concludeert dat het SGP-standpunt onaanvaardbaar is op grond van het kiesrecht in combinatie met het recht op gelijke behandeling. In dat laatste artikel staat ook dat geen onderscheid gemaakt mag worden naar geloof en taal. Betekent dit dat de SGP personen op de kieslijst moet toelaten die een ander geloof aanhangen of ten enenmale de Nederlandse taal niet machtig zijn? Ik kan het mij haast niet voorstellen. Het artikel noemt ook ras of geboorte als verboden discriminatiegronden; daar ligt de zaak duidelijk anders. Maar waarom gelijke behandeling van mannen of vrouwen bij de ene of andere categorie hoort, is niet bij voorbaat duidelijk. Dit vereist argumentatie, zeker nu dit standpunt uit een geloofsovertuiging voortvloeit.

Het is uiteraard niet makkelijk om Europa-wijd te oordelen in zaken en situaties die sterk uiteenlopen. Juist voor het hof is het zaak gevoel te hebben voor de nuances en verschillen. Fundamentele vraagstukken van de democratie en de verhouding van democratie en mensenrechten zoals in deze zaak aan de orde zijn en majeure consequenties hebben voor het functioneren van het democratisch bestel, kunnen niet met een paar penstreken worden afgedaan. Dat doet het Europees hof. Daarmee en in haar abstractie is het een uiterst teleurstellende uitspraak. Als Europese burgers verdienen wij van een Europees Hof voor de Rechten van de Mens meer dan een paar abstracte one-liners.

Brieven postbus 859, 1000 AW Amsterdam, lezers@trouw.nl

Minder vakantie

Ik viel bijna uit mijn prijzige hangmat toen ik het opiniestuk van econoom Arjo Klamer las over vakanties die 'heel duur – en heilig zijn'. Kramer heeft dé oplossing voor het overheidstekort: allemaal een paar vakantiedagen inleveren en we zijn weer boven jan. Maar stel dat het tekort daarna weer oploopt, moeten we dan nog meer dagen inleveren? Net zo lang totdat er geen vakantiedagen meer zijn? Volgens hoogleraar Kramer is dat in de Verenigde Staten al gebeurd. Daar hebben ze inderdaad weinig vakantie, maar wel een torenhoog overheidstekort. **Henri de Boer Drachten**

SGP (1)

Maaïke Langelaar, de eerste vrouw in het bestuur van de SGP-jongeren, vergist zich. Het is niet zo 'dat de staat haar oplegt' wat ze moet geloven, zoals ze in een interview zegt (21 juli). De staat bemoeit zich formeel niet met geloofsinhoud. Wel mag de staat eisen dat een organisatie de democratische bestuursvormen respecteert. Dat sluit het weigeren van kiesrecht voor vrouwen in welke vorm dan ook, radicaal uit. **Bram Steynis Almelo**

SGP (2)

Dat vrouwen geen regeermacht mogen uitoefenen van Paulus is – denk ik – niet waar. Men kent in kringen van de SGP gezag toe aan verzen uit het bijbelboek I Korinthe 14, om precies te zijn vers 34 en 35. Maar deze verzen ontbreken in belangrijke handschriften. Buiten die kring wordt de passage beschouwd als een latere toevoeging, bijvoorbeeld een voetnoot, die later hier en daar in de bijbeltekst terecht is gekomen. Waar de Statenbijbel 'onderdanig' vertaalt is 'dienstbaar' een betere weergave. Dienstbaarheid geldt ook voor mannen, zie Efeze 5 vers 21. **Dick Kapteyn Velp**

Dr. Drees

Hoe zou er in huize Drees aan de Haagse Beeklaan zijn gereageerd als ze op 20 juli 1947 naar het tv-programma 'Nederland Valt Aan' (Nederland 2 afgelopen zaterdag) hadden kunnen kijken? Misschien zo?

'Wat hoor ik nou, Wim? Ed van Westerloo noemt je dr. Drees!' 'Toekomstmuziek, To. Alles op z'n tijd. Eerst maar eens de Tweede Kamerverkiezingen van 7 juli volgend jaar verliezen, dan toch op 7 augustus minister-president worden en daarna pas, op 8 november, krijg ik een eredoctoraat economische wetenschappen van de Nederlandse Economische Hogeschool in Rotterdam. Maar dat die Van Westerloo dat nu al weet, daar nemen we nog een kaakje op!' **Bert van Panhuis Nieuw-Vennep**

Odysseus hoorde ze wél

Anders dan Rob Schouten beweert, heeft Odysseus het sirenengezang wél gehoord. Hij had de oren van zijn makkers met was dichtgestopt, zodat ze zonder op of om te kijken stug doorrooiden. Hijzelf had zich aan de mast laten vastbinden, waardoor hij niet kon ingrijpen in het vaarschema, hoe graag hij ook richting sirenen had willen varen. Ongewild heeft hij tijdens de passage niet alleen het gezang, maar ook het dopplereffect waargenomen. **Bram Laport Middelburg**

Bert Keizer in Afrika

Trouw lees ik aan het ontbijt de columns van Bert Keizer. Deze week schreef hij over zijn ervaringen als kersverse basisarts, dertig jaar geleden een half jaar in een klein Keniaans ziekenhuis. Hij was verbijsterd dat een vader niet meewerkte aan de (dure) operatie van het gebroken been van zijn twaalfjarige dochter. Keizer bouwde in Kenia klaarlijk een beeld op dat hem nooit verlaten heeft: de, tegen beter weten in, onverantwoordelijke zwarte. Een eenzijdige nadruk. Zag hij al die moeders niet, die met kinderen op de rug van mijnenver kwamen aanlopen? Waar zijn de overtuigende argumenten voor zijn planeet-brede uitspraak dat ontwikkelingshulp geen zin heeft? Na zeven jaar als kinderarts in Oost-Afrika, laatstelijk in 1999, spreek ik hem openlijk tegen. Tegenover Berts 'nietes' stel ik 'welles'. Culturen leren wél van elkaar, kritische en volwassen samenwerking zet wél zoden aan de dijk. **Zier Versluys Culemborg**

len

denktank

Duizenden diëtisten

Het instituut Forum slaat alarm over de hoge werkloosheid onder allochtone jongeren. Hun onderzoek baart inderdaad zorgen. Maar de conclusie dat discriminatie de oorzaak is, is te vroeg getrokken. Verreweg de meeste allochtone jongeren kiezen niet voor een studie geneeskunde, techniek of bijvoorbeeld verpleegkunde. Ze kiezen eerder voor hbo-opleidingen voedingsleer, communicatie, pedagogie of voor universitaire studies als rechten of onderwijskunde. Dat zijn studies met enorme aantallen studenten. Er is geen arbeidsmarkt voor duizenden diëtisten. Daar komt bij dat allochtone studenten te vaak niet over de benodigde sociale vaardigheden beschikken en zich niet zelden verzetten tegen het aanleren daarvan. Allochtone studenten met een technische opleiding, en goede sociale vaardigheden, ontmoeten nauwelijks of geen problemen op de arbeidsmarkt. Hun achternaam vormt dan geen probleem. We moeten eens ophouden met allerlei prietpraat. Laten we liever jonge mensen motiveren om hun talenten te ontplooiën.

Hans Casteleijn Nootdorp

Ook een denktank insturen? denktank@trouw.nl

Redactie Podium Trouw, Postbus 859, 1000 AW Amsterdam
Telefoon 020-5622751 E-mail: podium@trouw.nl

Podium is een vrijplaats voor discussie. Artikelen tellen maximaal 700 woorden, Brieven maximaal 150. Alle stukken zijn op persoonlijke titel. De redactie behoudt zich het recht voor bijdragen te weigeren, te redigeren of in te korten. Bijdragen worden ook via internet, databank of anderszins verspreid. Eventuele auteursrechten blijven berusten bij de schrijver. Inzendingen graag voorzien van naam, adres en telefoonnummer, ook de e-mails.